

ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ
ИНФОРМАЦИОНЕН ДОКУМЕНТ

12 декември 2017 г.

Въпроси и отговори — правата на гражданите на ЕС-27 и на Обединеното кралство след излизането на Обединеното кралство от ЕС (Брекзит) съгласно посоченото в Съвместния доклад на преговарящите на Европейския съюз и на правителството на Обединеното кралство

Настоящият документ дава информация относно постигнатото общо разбиране за правата на гражданите на ЕС-27 и на Обединеното кралство след Брекзит, изложено в Съвместния доклад на преговарящите на Европейския съюз и на правителството на Обединеното кралство относно напредъка през първия етап на преговорите по член 50 от ДЕС. Ако Европейският съвет (член 50) счете на 15 декември, че при преговорите е бил постигнат достатъчен напредък, споразумението за оттегляне, основаващо се на член 50 от Договора за Европейския съюз, от което ще произтичат правата на гражданите, следва да бъде изготвено въз основа на Съвместния доклад и на резултата от преговорите по другите въпроси, свързани с оттеглянето. Настоящият документ представлява тълкуване на Съвместния доклад единствено с цел информация и не трябва да бъде разбран като окончателен текст на споразумението за оттегляне. [\[1\]](#)

Персонален обхват

Кои ще бъдат лицата, обхванати от споразумението за оттегляне?

Към датата на оттеглянето на Обединеното кралство гражданите на ЕС трябва да пребивават законно в приемащата държава в съответствие с правото на ЕС относно свободното движение на гражданите на ЕС.

Условията за пребиваване са същите като предвидените в действащото право на ЕС. Решенията за получаване на статут съгласно споразумението за оттегляне ще се вземат в съответствие с установените в споразумението обективни критерии **(т.е. не по свободна преценка)** и въз основа на условия, които са абсолютно еднакви с определените в Директивата за свободното движение **(членове 6 и 7 дават право на пребиваване за срок до пет години на лицата, които работят или имат достатъчно финансови средства и здравна застраховка, членове 16–18 предоставят право на постоянно пребиваване на лица, които са пребивавали законно в продължение на пет години)**.

Споразумението за оттегляне не изисква лицето да присъства физически в приемащата държава на датата на оттеглянето на Обединеното кралство — приемат се временни отсъствия, които не засягат правото на пребиваване.

Пристигнах в Обединеното кралство преди две години и работя в местна болница. Мога ли да остана, след като Обединеното кралство напусне ЕС?

Да. В споразумението се предвижда, че ще можете да останете в Обединеното кралство, ако продължите да работите (или ако не по свое желание спрете да работите в съответствие с член 7, параграф 3 от Директивата за свободното движение). Вашето право на пребиваване в Обединеното кралство няма да бъде засегнато от Брекзит: ще запазите пребиваването си при условията на законодателството на ЕС за свободното движение, все едно то все още е приложимо, макар че ще трябва да подадете заявление за статут до органите на Обединеното кралство. След като натрупате пет години законно пребиваване в Обединеното кралство, ще можете да подадете заявление за предоставяне на статут на постоянно пребиваващ в Обединеното кралство, който Ви предоставя повече права и по-добра защита.

Аз съм британец, като живея и работя в Люксембург. Трябва ли да продължа да работя, за да запазя правата си там?

Съвместният доклад защитава гражданите на ЕС, пребиваващи в държава членка, различна от тази, на която са граждани, в случай че са спазени условията за правото на пребиваване, предвидени от правото на ЕС в областта на свободното движение. По същество гражданите на ЕС отговарят на тези условия, ако:

- са работници или самостоятелно заети лица;
- разполагат с достатъчно средства и здравна застраховка;
- са членове на семейството на друг гражданин на ЕС, който отговаря на тези условия; или
- вече са придобили право на постоянно пребиваване **(което вече не зависи от никакви условия)**.

Възможно е прехвърляне между тези категории. Ще запазите правата си, ако отговаряте на условията за поне една категория.

Пребивавам в Обединеното кралство от 2005 г. насам и притежавам документ за постоянно пребиваване там. Ще се промени ли нещо за мен след Брекзит?

Ще трябва да подадете заявление за нов постоянен статут съгласно правото на Обединеното кралство (наречен специален статут), но тъй като вече сте получили документ за постоянно пребиваване в Обединеното кралство съгласно действащото право на ЕС за свободното движение, административната процедура ще бъде значително облекчена и ще трябва само да представите документ за самоличност, да декларирате евентуални присъди и да удостоверите, че продължавате да пребивавате в Обединеното кралство. Вашият нов документ за пребиваване в Обединеното кралство ще бъде издаден безплатно.

Гражданин съм на Обединеното кралство. Преди две години пристигнах в Германия, за да работя в сферата на строителството. За съжаление неотдавна претърпях трудова злополука и съм трайно неработоспособен. Надявам се, че няма да се наложи да напусна след Брекзит!

Не, няма. Всички, които са били принудени да спрат да работят в резултат на трайна неработоспособност, причинена от трудова злополука, получават право на постоянно

пребиваване съгласно правото на ЕС за свободното движение. Това право ще бъде запазено след Брекзит.

Дали гражданите на ЕС, които пристигат в Обединеното кралство няколко месеца преди Брекзит, за да търсят работа, ще бъдат защитени по някакъв начин?

Да. На гражданите на ЕС, търсещи работа в Обединеното кралство към датата на Брекзит, ще бъде разрешено да останат, както и днес, в продължение на шест месеца след своето пристигане (**може би малко по-дълго, ако имат реални шансове да бъдат наети скоро**). След изтичането на разрешения срок за търсене на работа те ще трябва да напуснат, освен ако действително са намерили работа или имат достатъчно финансови средства, за да се издържат.

Живея в Лондон, но пътувам до Париж, където работя. Ще мога ли да продължа да работя във Франция след Брекзит?

Да. Споразумението защитава и пограничните работници. Ще имате възможност да продължите да работите в Париж, а да пребивавате в Лондон.

Пристигнах в Обединеното кралство преди две години, но не намерих работа. Понастоящем съм без средства. Ще мога ли да остана след Брекзит?

Съвместният доклад защитава гражданите на ЕС, пребиваващи в държава членка, различна от тази, на която са граждани, в случай че са спазени условията за правото на пребиваване, предвидени от правото на ЕС в областта на свободното движение. По същество гражданите на ЕС отговарят на тези условия, ако:

- са работници или самостоятелно заети лица;
- разполагат с достатъчно средства и здравна застраховка;
- са членове на семейството на друг гражданин на ЕС, който отговаря на тези условия; или
- вече са придобили право на постоянно пребиваване (**което вече не зависи от никакви условия**).

Гражданите на ЕС, които не отговарят на тези условия при излизането на Обединеното кралство от ЕС, няма да имат законно право на пребиваване в Обединеното кралство, като тяхното положение ще зависи от това дали органите на Обединеното кралство ще решат да ги третира по-благоприятно, отколкото се изисква от споразумението. Например органите на Обединеното кралство посочиха, че няма да изискват доказателство за пълна здравна застраховка от лицата, които разполагат с достатъчно средства, в това число и студентите.

Пристигнах в Обединеното кралство преди много години, за да се присъединя към британската си съпруга. Тя е с увреждания и аз ѝ помагам и се грижа за нея. Мисля, че моето пребиваване в Обединеното кралство е законно, но съм загрижен дали ще мога да получа защита след Брекзит по силата на споразумението за оттегляне.

Споразумението за оттегляне гарантира защита само на гражданите на ЕС, пребиваващи в Обединеното кралство към датата на Брекзит в съответствие с условията за правото на пребиваване, предвидени от правото на ЕС в областта на свободното движение.

Гражданите на ЕС, които пребивават в Обединеното кралство съгласно националните закони (**членове на семейството на британски граждани...**), но не отговарят на условията на правото на ЕС в областта на свободното движение, ще могат да останат съгласно съответното вътрешно законодателство, което не е засегнато от Брекзит.

Съгласието на Обединеното кралство да прилага изключения от изискването за пълна здравна застраховка е едностранно и необвързващо. Каква е неговата стойност?

Ние се стремим да защитим правата така, както те съществуват в момента по силата на действащото право на ЕС — нито повече, нито по-малко.

Пълната здравна застраховка определено представлява изискване за законното пребиваване на самоиздържащите се лица, посочено в член 7, параграф 1, буква б) от Директивата за свободното движение. Обединеното кралство е посочило, че във връзка със заявлението за статут няма да прилага нито условието за пълна здравна застраховка, нито **„проверката за истинска работа“**.^[2]

По силата на действащото право на ЕС държавите членки на ЕС—27 са свободни да направят същото (член 37 от Директива 2004/38/ЕО).

Аз съм британец, като баща ми работи в Португалия. Живея с него и уча в местно училище. Ще ми бъде ли разрешено да остана в Португалия?

Да, вие ще можете да останете. Споразумението гарантира, че всички членове на семейството — независимо от това дали са граждани на ЕС, — които са пребивавали законно с гражданин на ЕС в Обединеното кралство или ЕС-27 към датата на оттеглянето на Обединеното кралство, могат да останат там при същите условия, които са съществували преди Брекзит.

Аз съм корейска съпруга. Пристигнах в Обединеното кралство преди четири години, за да живея със съпруга си от ЕС, но напоследък бракът ми е пълен с проблеми. Искам да подам молба за развод, но се боя как това ще се отрази върху правото ми на пребиваване след Брекзит.

Съвместният доклад възпроизвежда правото на ЕС в областта на свободното движение, което, при определени условия, вече защитава съпрузите — граждани на трети държави, които са в развод с гражданин на ЕС. Вие отговаряте на тези условия. След като се разведете окончателно, ще трябва все пак да удостоверите пред органите на Обединеното кралство, че отговаряте на условията за право на пребиваване, предвидени от правото на ЕС в областта на свободното движение, така, както ако сте гражданин на ЕС. След като натрупате пет години непрекъснато законно пребиваване в Обединеното кралство, ще можете да кандидатствате за постоянен статут в Обединеното кралство.

Преди години се преместих в Обединеното кралство като чешки гражданин, за да работя. Неотдавна придобих британско гражданство. Като двоен чешки/британски гражданин какъв ще бъде моят статут?

Вашето британско гражданство Ви дава безусловно право на пребиваване в Обединеното кралство. След натурализирането Ви Директивата за свободното движение престава да се прилага спрямо пребиваването Ви в Обединеното кралство. Вашето чешко гражданство, от

друга страна, гарантира, че продължавате да попадате в обхвата на споразумението за оттегляне. Поради това ще можете да разчитате на **споразумението, например по отношение на правото на събиране на семейства**.

Аз съм британец и живея със семейството си в Италия. Разбирам, че правото ми да остана в Италия ще бъде защитено, но как стои въпросът с правото ми да се завърна в Обединеното кралство със семейството си?

Споразумението защитава правата на всички, които са се възползвали от свободното движение и живеят в държава, различна от тази, на която са граждани. То не защитава лицата, които пребивават в държавата на своето гражданство, независимо от това дали са се завърнали у дома преди или след Брекзит. Техните права ще зависят от съответните национални норми.

Членове на семейството

Живея и работя в Обединеното кралство с моя партньор. Планираме да имаме скоро дете. Трябва ли да ускорим плановете си, така че бебето да се роди преди Брекзит?

Не е необходимо да бързате. Споразумението гарантира, че децата, родени преди или след Брекзит в семейства от ЕС, които пребивават в Обединеното кралство, ще могат да останат. В някои случаи законодателството на Обединеното кралство дава британско гражданство на тези деца в допълнение към гражданството, което детето може да придобива чрез родителите си.

Живея и работя в Обединеното кралство с моя съпруг от ЕС. Беше ми издадена карта за пребиваване в ЕС. Мога ли да остана след Брекзит?

Да, можете да останете. Споразумението защитава всички членове на семейството, които са пребивавали законно с гражданин на ЕС в Обединеното кралство преди Брекзит. На тях ще бъде разрешено да останат, но те ще трябва да кандидатстват за нов статут в Обединеното кралство (специален статут) и нов документ за пребиваване в Обединеното кралство.

Живея в Обединеното кралство с детето, което съм осиновил/а. Ще можем ли да останем заедно?

Да, вие ще можете да останете заедно. Съвместният доклад защитава всички членове на семейството, които са пребивавали законно с гражданин на ЕС в Обединеното кралство преди Брекзит. Осиновените деца се третират по същия начин като биологичните деца.

Преди няколко години подадох заявление до органите на Обединеното кралство да се присъединя към моята братовчедка от ЕС, която живее в Единбург, тъй като бях на нейна издръжка. Органите на Обединеното кралство приеха това и ми издадоха карта за пребиваване в ЕС. Какво ще се случи с мен?

Можете да останете. Съвместният доклад защитава всички членове на семейството, които са пребивавали законно с гражданин на ЕС в Обединеното кралство преди Брекзит. На тях ще бъде разрешено да останат, но те ще трябва да кандидатстват за нов статут в Обединеното кралство (специален статут) и нов документ за пребиваване в Обединеното кралство.

Аз съм регистрираният партньор на гражданин на ЕС, пребиваващ в Обединеното кралство. Планирам да се присъединя към него, но мога да го направя едва след четири години поради настоящи трудови ангажименти в моята страна. Ще мога ли да се присъединя към него дори след Брекзит?

Да. Споразумението защитава партньори, които са били в такова партньорство с гражданин на ЕС към датата на Брекзит, но не са пребивавали с партньора си в Обединеното кралство, по същия начин, както в случая на съпрузи. Ще можете да се присъедините към Вашия партньор от ЕС в Обединеното кралство, при условие че, когато пожелаете да се преместите в Обединеното кралство, все още сте регистрирани партньори.

Племенник съм на гражданин на ЕС, пребиваващ в Обединеното кралство. Планирам да се присъединя към него, но мога да го направя едва след четири години, понеже понастоящем съм ангажиран с образованието си в моята страна. Ще мога ли да се присъединя към него дори след Брекзит?

Не. Споразумението не защитава по-далечните роднини на граждани на ЕС (**с изключение на тези, които имат трайно партньорство**), които са роднина на гражданин на ЕС към датата на оттеглянето на Обединеното кралство, но не живеят със своя роднина към тази дата. Ако решите да се присъедините към Вашия роднина след Брекзит, по отношение на Вас ще се прилага правото на Обединеното кралство относно имиграцията.

Живея и уча в Кардиф. Съпругата ми живее в чужбина заедно с нашето бебе. Те биха желали да се присъединят към мен, след като завърша образованието си и намеря работа. Ще бъдат ли в състояние да направят това след Брекзит или е по-добре да побързат?

Те ще могат да се присъединят към Вас след Брекзит. Споразумението защитава не само близките членове на семейството, които са пребивавали законно с гражданин на ЕС в Обединеното кралство преди Брекзит, но също така близките членове на семейството, които са били свързани с гражданин на ЕС към датата на Брекзит, но не са пребивавали в Обединеното кралство. Те ще могат да се присъединят към Вас след Брекзит, стига все още да сте женени, когато Вашата съпруга поиска да се премести в Обединеното кралство.

Живея и работя в Обединеното кралство. Не съм женен/омъжена, но се надявам някой ден да сключа брак. Реалистично погледнато това ще бъде след Брекзит. Дали моят бъдещ съпруг/съпруга ще може да се присъедини към мен в Обединеното кралство? Ами ако имаме дете?

Не. Споразумението не защитава тези, които ще сключат брак с гражданин на ЕС след Брекзит. Всеки бъдещ съпруг/съпруга ще трябва да спазва правилата на Обединеното кралство относно имиграцията.^[3] Всяко бъдещо дете ще може да се присъедини към гражданин на ЕС, пребиваващ в Обединеното кралство преди Брекзит, ако този родител упражнява родителските права по отношение на детето.

Права на пребиваване

Уча в университет в Обединеното кралство. Ако всичко върви добре, ще завърша следването си през 2020 г. Ще мога ли да остана в Обединеното кралство и да търся работа там?

Да. Ще можете да останете в Обединеното кралство след Брекзит, както и сега, като студент или например като търсещ работа или работник. След пет години на пребиваване ще можете да кандидатствате за нов постоянен статут съгласно правото на Обединеното кралство (**наречен специален статут**). Гражданите на ЕС, които пребивават в Обединеното кралство преди Брекзит, ще продължат да могат да се „прехвърлят“ между различни категории дейност. С други думи учащите ще могат да започнат работа (**и да станат работници**), работниците ще могат да се пенсионират (**и да станат самоиздържащи се лица**), самоиздържащите се лица ще могат да започнат да учат и т.н.

Аз съм британец и работя в Нидерландия от 1995 г. Планирам да се пенсионирам през 2023 г. Интересувам се дали ще мога да остана в страната след излизането ми в пенсия.

Да. Като лице, работило поне пет години, вече сте придобили право на постоянно пребиваване в Нидерландия, което вече не е предмет на каквито и да било условия (**например да трябва да продължите да работите**).

Живея в Обединеното кралство с майка ми, която работи като инженер. Ходя на училище, но се надявам да отворя собствен магазин и да продавам цветя. Ще мога ли да остана и да започна работа, след като завърша училище?

Да. Ще можете не само да останете в Обединеното кралство, но ще запазите и всички възможности, които правото на ЕС в областта на свободното движение предоставя понастоящем на гражданите на ЕС. Ще можете да работите, да учите, да извършвате стопанска дейност или да стоите вкъщи и да се грижите за членовете на Вашето семейство.

Пристигнах в Обединеното кралство преди две години, за да уча. Миналата година учих в Италия пет месеца по програмата „Еразъм +“, след което се завърнах в университета си в Обединеното кралство. Надявам се, че това местене няма отрицателно въздействие върху пребиваването ми в Обединеното кралство!

Това няма да се отрази на Вашите права в Обединеното кралство. След като навършите пет години непрекъснато пребиваване в Обединеното кралство (**включващо периодите на пребиваване преди и след Брекзит**), ще можете да кандидатствате за нов постоянен статут (специален статут) в Обединеното кралство. Според действащото право на ЕС в областта на свободното движение периодите на отсъствие, по-къси от шест месеца на година, не се отразяват върху непрекъснатостта на пребиваването. Тези предпазни мерки са включени и в Съвместния доклад.

Пристигнах в Обединеното кралство преди три години и оттогава съм самостоятелно заето лице. Ще мога ли да получа статут на постоянно пребиваващ и ако е така, при какви условия?

След като навършите пет години законно пребиваване в Обединеното кралство **(включващо периодите на пребиваване преди и след Брекзит)**, ще можете да кандидатствате за нов постоянен статут в Обединеното кралство.

Споразумението защитава гражданите на ЕС, пребиваващи в държава членка, различна от тази, на която са граждани, в съответствие с условията за правото на пребиваване, предвидени от правото на ЕС в областта на свободното движение. По същество пребиваването на гражданите на ЕС е законно, ако те:

- са работници или самостоятелно заети лица;
- разполагат с достатъчно средства и здравна застраховка; или
- са членове на семейството на гражданин на ЕС, който отговаря на тези условия.

След пет години непрекъснато законно пребиваване ще можете да кандидатствате за нов постоянен статут (специален статут) в Обединеното кралство и ще Ви бъде издаден нов документ за пребиваване в Обединеното кралство. Органите на Обединеното кралство посочиха, че няма да изискват доказателство за пълна здравна застраховка от лицата, които разполагат с достатъчно средства, включително студентите.

Аз съм британец и от девет години живея с родителите си в Австрия. Те работят и двамата. Имам ли право на пребиваване в Австрия след Брекзит?

Да. Като лице, живяло поне пет години в държава—членка на ЕС, вече сте придобили право на постоянно пребиваване, което повече не подлежи на каквито и да било условия **(като например, че трябва да продължите да бъдете член на семейството)**. Това право ще бъде запазено съгласно Съвместния доклад.

Имам право на постоянно пребиваване в Обединеното кралство, където съм роден/а и отраснал/а. Моето следване в университета е към края си и вече имам страхотно предложение за работа в Словакия. Предлагат ми тригодишен договор, но се опасявам, че ако напусна Обединеното кралство, няма да мога да се завърна. Моля, разсейте съмненията ми!

Предвид извънредните обстоятелства на Брекзит споразумението не допуска загубване на новия статут на постоянно пребиваване в Обединеното кралство **(специален статут)** в случай на отсъствие от по-малко от пет последователни години. След като сте подали заявление и сте получили този статут от органите на Обединеното кралство, ще можете да напуснете Обединеното кралство за срок до пет години, като след това можете да се завърнете без изгубване на статута.

От 15 години живея и работя в Обединеното кралство. Надявам се, че ще мога да остана там след Брекзит. Бихте ли ме уверили, че ще мога да запазя моите права и придобивки за неограничен срок?

От споразумението става ясно, че правата са безсрочни. Всички, които са защитени по силата на споразумението за оттегляне, ще запазят пожизнено своите права и придобивки.

Споразумението предвижда обаче, че някои права могат да бъдат изгубени при определени обстоятелства. Например новият статут на постоянно пребиваване в Обединеното кралство (**специален статут**) се губи, ако лицето отсъства от приемащата държава за непрекъснат период, надхвърлящ пет години.

Не е справедливо, че гражданите на Обединеното кралство ще бъдат „заклучени“ в държавата от ЕС, в която пребивават към датата на оттегляне на Обединеното кралство, тъй като Съвместният доклад не включва правото на мобилност в рамките на ЕС след Брекзит.

С право може да се каже, че е малко вероятно гражданите на Обединеното кралство да бъдат „заклучени“, макар че все още предстои да бъде определено доколко те ще могат да работят, да създават предприятие, да учат, да претендират за обезщетения или да получават здравни грижи извън приемащата държава. Дори ако окончателното споразумение за оттегляне не съдържа право на гражданите на Обединеното кралство в ЕС да се движат свободно в целия ЕС-27, съществува подробно законодателство на ЕС относно правата на гражданите на трети държави да се движат в рамките на ЕС.

Пребивавам постоянно в Обединеното кралство. Получавам социална помощ. Предполагам, че ще мога да остана в Обединеното кралство след Брекзит, но дали все още ще получавам помощта, от която се нуждая?

Да. Всички граждани на ЕС, пребиваващи в Обединеното кралство и отговарящи на условията за нов статут там след Брекзит, ще запазят правото си на пребиваване и на равно третиране. Това означава, че щом са имали право на помощ, обезщетение или предимство преди Брекзит, те ще продължат да бъдат третирани по същия начин.

Гражданин съм на ЕС и уча в университет в Обединеното кралство. Ще трябва ли да плащам по-висока такса за следването след Брекзит? Ще имам ли достъп до студентски заеми?

Всички граждани на ЕС, пребиваващи в Обединеното кралство и отговарящи на условията за нов статут там след Брекзит, ще запазят правото си на пребиваване и на равно третиране.

За студентите, чието следване в Обединеното кралство е започнало преди Брекзит, това означава, че те ще продължат да плащат същите такси за следване като британските граждани, както и че ще имат право на заеми за покриване на тази такса. По отношение на достъпа до помощ за издръжка за следване, като например студентски стипендии или студентски заеми, спрямо студентите от ЕС, включени в обхвата на споразумението за оттегляне, ще продължат да важат същите правила, както и днес. Тези права подлежат на евентуални бъдещи промени във вътрешните политики, които се прилагат по отношение на гражданите на Обединеното кралство.

Съдът на Европейския съюз ще престане да бъде компетентен след осем години. Означава ли това, че след Брекзит ще престана да имам същите права?

Вашите права са безсрочни (**но могат да бъдат загубени при определени обстоятелства, например дълго отсъствие от приемащата държава**).

Макар да се предвижда, че възможността на съдилищата на Обединеното кралство да се допитват до Съда за тълкуването му на споразумението за оттегляне ще бъде ограничена до осем години, това ще бъде достатъчно дълго, за да се гарантира, че Съдът ще може да се произнесе по най-важните въпроси.

Други аспекти на споразумението за оттегляне не са ограничени във времето, например прякото действие на споразумението за оттегляне, което следва да има предимство пред несъвместимите с него национално законодателство или мерки, както и това, че британските съдилища трябва да вземат предвид съдебната практика на Съда на Европейския съюз.

Забелязвам, че критериите за пребиваване ще се основават на постановките на правото на ЕС в областта на свободното движение, както то се тълкува от Съда на Европейския съюз, но ми се струва, че Обединеното кралство не е транспонирано правилно това право, така че се използва погрешно тълкуване.

В съвместния доклад се посочва ясно: когато критериите за пребиваване се основават на постановките на правото на ЕС в областта на свободното движение, тези критерии трябва да бъдат тълкувани в съответствие с решенията на Съда на Европейския съюз към момента на оттеглянето. Когато Обединеното кралство се основава на неправилно тълкуване на постановките на правото на ЕС, което противоречи на някое от тези решения, в крайна сметка предимство трябва да има тълкуването на Съда на Европейския съюз. Освен това британските съдилища трябва надлежно да се съобразяват с тълкуванията на Съда на Европейския съюз след оттеглянето.

Престъпност и злоупотреби

От 11 години живея и работя в Обединеното кралство. Преди няколко години бях осъден за престъпление на лишаване от свобода за срок от пет месеца. Това лишаване от свобода ще засегне ли правата ми?

Престъпно поведение може да има последици за правото на пребиваване било то съгласно действащото право на ЕС в областта на свободното движение, или по силата на споразумението за оттегляне. За престъпления, извършени преди Брекзит, ще се прилагат действащите правила на Директивата за свободното движение (**глава VI**).

Всички решения, засягащи правото на пребиваване, вземани на основание престъпления, извършени преди Брекзит, ще трябва да се вземат при стриктно разглеждане на всеки отделен случай, като само тези нарушители, чието лично поведение представлява реална, актуална и достатъчно сериозна заплаха, засягаща някой от основните интереси на обществото, могат да бъдат принудени да напуснат Обединеното кралство.

Какво ще се случи с гражданите на ЕС, на които е разрешено да останат в Обединеното кралство по силата на споразумението за оттегляне, и които извършат тежко престъпление?

За всяко престъпление, извършено след Брекзит, ще се прилага националното право. В Обединеното кралство това означава, че лицата, извършили престъпление, което води до

присъда лишаване от свобода за срок от 12 месеца или повече, могат да бъдат експулсирани. Те ще имат право да обжалват такова решение, като случаят им бъде разгледан от независим съд.

Тревожа се, че мнозина ще правят опити за измама под претекст, че попадат в обхвата на споразумението за оттегляне. С какви предпазни мерки ще разполагат органите?

Всички настоящи предпазни механизми, с които държавите членки разполагат по силата на правото на ЕС за свободното движение, за да предотвратят злоупотреби и измами, ще бъдат възпроизведени в споразумението за оттегляне. В случай на злоупотреба с права или измама, като например фиктивен брак, държавите ще могат да вземат необходимите мерки за отказ, прекратяване или отнемане на дадено право, предоставено със споразумението за оттегляне. Всяка подобна мярка ще трябва да бъде пропорционална и ще подлежи на съдебно обжалване.

Решенията на органите на Обединеното кралство, взети въз основа на правилата относно злоупотребата с права, ще водят ли до изгубване на правото на обжалване?

Извършването на злоупотреба или измама може да доведе до изгубване на правото на пребиваване, но не и до изгубване на правото на обжалване. Понастоящем приемащата държава членка може да ограничи правата на свободно движение на гражданите на ЕС, за които е доказано, че злоупотребяват със законодателството на ЕС (**например при фиктивни бракове**). Ако злоупотребата или измамата е доказана от националните органи, засегнатото лице разполага с пълни права на обжалване, в т.ч. правото да остане на територията на приемащата държава, докато трае процедурата по обжалване.

В Съвместния доклад се казва, че органите на Обединеното кралство ще могат да извършват системни проверки за криминални прояви и проверки за сигурност на всички лица, подали заявление за нов статут в Обединеното кралство. Възможно ли е това?

Да. Брекзит се извършва в много специален контекст, тъй като органите на Обединеното кралство ще трябва да вземат принципно решение дали лицата, които ще престанат да бъдат привилегирани граждани от гледна точка на Обединеното кралство, следва да имат защитен статут на пребиваване в Обединеното кралство до края на живота си.

В този контекст е целесъобразно Обединеното кралство да създаде нова процедура за лицата, желаещи да получат този нов статут в Обединеното кралство. Тази нова процедура все пак ще отразява текущите правила на правото на ЕС в областта на свободното движение. Това означава, че след излизането си от ЕС Обединеното кралство ще може да извежда от територията си граждани на ЕС, извършили престъпление преди Брекзит, само при условие че и понастоящем има право да ги изведе от територията си.

Административни процедури

Много се говори за така наречения специален статут в Обединеното кралство. Ще се прилага ли той по отношение на гражданите на ЕС след Брекзит и какво точно ще означава?

Всички граждани на ЕС и членовете на техните семейства, пребиваващи в Обединеното кралство, ще трябва след Брекзит да поискат специален статут в Обединеното кралство. Макар че специалният статут ще се урежда от законодателството на Обединеното кралство, условията, при които гражданите ще получават и ще губят този статут, няма да бъдат по-строги от тези, установени понастоящем съгласно правото на ЕС за свободното движение по отношение на придобиването или изгубването на право на постоянно пребиваване. Това означава, че:

а) всички лица, отговарящи на условията за разрешение за постоянно пребиваване съгласно правото на ЕС за свободното движение, ще могат да поискат специален статут в Обединеното кралство;

б) органите на Обединеното кралство са свободни да предоставят специален статут и на лица, които не отговарят на условията за разрешение за постоянно пребиваване съгласно правото на ЕС за свободното движение;

в) лица, които няма причина да загубят разрешението си за постоянно пребиваване съгласно правото за свободното движение в ЕС, няма да загубят специалния си статут в Обединеното кралство;

г) гражданите на ЕС и членовете на техните семейства ще имат право да отсъстват от Обединеното кралство за период до пет години, без да губят специалния си статут в Обединеното кралство; и

д) органите на Обединеното кралство може да решат да не отнемат специалния статут на лица, които са отсъствали в продължение на повече от пет години.

За разлика от действащото право на ЕС в областта на свободното движение, всички граждани на ЕС и членовете на техните семейства, пребиваващи в Обединеното кралство, ще трябва да получат специален статут — или временно разрешение, докато навършат петте години, позволяващи получаването на такъв статут — като правно основание за продължаване на пребиваването им в Обединеното кралство. Статутът — **и документът за пребиваване в Обединеното кралство, издаден за удостоверяване на този статут** — ще са конститутивните елементи на правото им на пребиваване.

Специалният статут в Обединеното кралство ще означава ли загуба на правата, които гражданите на ЕС имат понастоящем?

Всички условия за получаване на специалния статут в Обединеното кралство ще бъдат поне толкова благоприятни, колкото установените понастоящем за получаване на право на постоянно пребиваване съгласно правото на ЕС в областта на свободното движение. Органите на Обединеното кралство няма да имат свободата да отхвърлят искане по причина, която не е предвидена съгласно настоящите правила на ЕС. На лицата, имащи право на защита, няма да им се налага да се справят сами.

Условията за загубване на специалния статут ще бъдат, от една страна, по-изгодни в сравнение с тези, действащи понастоящем съгласно правото на ЕС за свободното

движение, тъй като гражданите на ЕС и членовете на техните семейства ще могат да напускат Обединеното кралство за период до пет години, без да губят специалния си статут (**действащите понастоящем правила позволяват само две години**). От друга страна, сега гражданите на ЕС могат да загубят специалния си статут, ако извършат престъпление в Обединеното кралство. Ако престъплението бъде извършено след Брекзит, решението за отнемане на статута ще бъде взето съгласно националното законодателство на Обединеното кралство и всички ограничения, произтичащи от международните правни инструменти, приложими в Обединеното кралство.

Какво ще попречи на органите на Обединеното кралство да изменят законите си относно специалния статут в бъдеще?

В споразумението за оттегляне много ясно ще бъде посочено, че когато на гражданин на ЕС вече е предоставен специален статут, няма да бъде възможно той да му бъде отнет по причини, различни от изрично разрешените в споразумението за оттегляне. Правата, предоставени по силата на споразумението за оттегляне, ще бъдат обвързващи съгласно международното право, като в Обединеното кралство гражданите на ЕС ще могат пряко да се позовават на правата, предоставени им по силата на споразумението за оттегляне. Обединеното кралство ще приеме законодателство, съгласно което правата на гражданите, произтичащи от споразумението за оттегляне, ще бъдат включени в националното право на Обединеното кралство.

Законодателството на Обединеното кралство, уреждащо правата на гражданите на ЕС, предвидени в споразумението за оттегляне, ще има предимство пред останалото законодателство на Обединеното кралство. Това означава, че органите на Обединеното кралство няма да могат „случайно“ да отнемат права, гарантирани от споразумението за оттегляне. Ако Парламентът на Обединеното кралство реши в бъдеще да отмени законодателството, уреждащо правата на гражданите на ЕС в Обединеното кралство, подобна отмяна би нарушила споразумението за оттегляне и би довела до последици от това нарушение в съответствие с предвиденото в самото споразумение за оттегляне и в международното право.

С какво ще се занимава независимият национален орган в Обединеното кралство?

В Обединеното кралство върху въвеждането и прилагането на частта от споразумението за оттегляне, уреждаща правата на гражданите, ще се упражнява надзор, който ще се осъществява от независим национален орган. Обхватът и функциите на този орган, включително ролята му в действията, свързани с подадени от гражданите жалби, ще бъдат обсъдени между страните в следващата фаза на преговорите и отразени в споразумението за оттегляне. Следва да има редовна обмяна на информация между правителството на Обединеното кралство и Комисията. Комисията счита, че за да има реална добавена стойност за гражданите, следва да се предвиди по-конкретно възможност този независим орган да получава жалби от граждани, които считат, че правата им по силата на споразумението за оттегляне са били нарушени, и да му се позволи да извършва проверки, позволяващи търсене на отчет от публичните органи.

Предвид настоящото прилагане на правото на ЕС в областта на свободното движение в Обединеното кралство, се тревожа, че новата система няма да функционира на практика.

Обединеното кралство предостави подробна информация относно стъпките, които ще предприеме за постигане на резултати по споразумението. Всичко ще бъде конкретно посочено в споразумението за оттегляне.

За да бъдат предоставени конкретни гаранции за гражданите, ние положихме усилия всички процедурни гаранции от Директивата за свободното движение да се прилагат. Това означава гарантиране на правото да се обжалва всяко решение за ограничаване на правото на пребиваване. То означава също, че съответният гражданин запазва всички права, произтичащи от споразумението за оттегляне, докато се вземе окончателно решение, т.е. включително окончателно съдебно решение след процедура по обжалване.

Отговарям на условията за получаване на разрешение за постоянно пребиваване в Обединеното кралство, но не си направих труда да поискам документ, удостоверяващ постоянното пребиваване. Трябва ли да го направя преди излизането на Обединеното кралство от ЕС?

Нямате нужда от такъв документ, за да имате право на постоянно пребиваване в Обединеното кралство преди излизането му от ЕС. Може обаче да бъде полезно да поискате такъв документ дори сега, ако желаете да кандидатствате за британско гражданство преди влизането в действие на новата схема за специален статут или ако искате да подкрепите заявлението за виза за партньора Ви, който не е гражданин на ЕС, съгласно националните правила на Обединеното кралство в областта на имиграцията. Ако просто искате да потвърдите правото си на пребиваване в Обединеното кралство след Брекзит, органите на Обединеното кралство Ви съветват да изчакате новата схема за специален статут, за която се очаква да бъде въведена преди края на 2018 г.

Като гражданин на ЕС, пребиваващ в Обединеното кралство, понастоящем не съм длъжен да поискам документ за пребиваване; ще трябва ли да сторя това след Брекзит? По какви причини?

За разлика от сега, всички граждани на ЕС и членовете на техните семейства, пребиваващи в Обединеното кралство, ще трябва да получат специален статут съгласно правото на Обединеното кралство като правно основание за продължаване на пребиваването им в Обединеното кралство. Статутът — **и документът за пребиваване в Обединеното кралство, издаден за удостоверяване на този статут** — ще са конститутивните елементи на правото им на пребиваване. С новия документ ще можете да доказвате имиграционния си статут не само пред органите на Обединеното кралство или полицията, но също и пред работодатели, банки, хазяи и други лица.

Аз наистина се опасявам, че новата административна процедура, която органите на Обединеното кралство подготвят за гражданите на ЕС, ще бъде кошмарна. По какъв начин ЕС защитава правата ми по време на преговорите?

Обединеното кралство разработва нова схема, при която административните процедури за заявленията за специален статут ще бъдат прозрачни, безпрепятствени и рационализирани, така че да се избегне всяка ненужна административна тежест. Тя няма да доведе до повторение на текущите процедури за постоянно пребиваване.

Формулярите за кандидатстване ще бъдат кратки, прости, лесни за ползване и адаптирани към контекста на споразумението за оттегляне.

В споразумението за оттегляне ще се уточни, че Обединеното кралство не може да изисква нищо повече от онова, което е стриктно необходимо и пропорционално, за да се определи дали критериите за пребиваване са изпълнени. Споразумението за оттегляне ще съдържа разпоредби, които следват подход, подобен на възприетия в разпоредбите относно изискванията за доказване в правото на ЕС в областта на свободното движение.

Смятам, че административните процедури в Обединеното кралство, свързани с имиграцията, са прекалено сложни. Ще има ли правила или гаранции, които да ми помогнат при кандидатстването?

Органите на Обединеното кралство ще работят с кандидатите за новия специален статут, за да им помогнат да докажат, че отговарят на необходимите условия, и да се избегнат грешки или пропуски, които могат да повлияят на решението по кандидатурата. Органите на Обединеното кралство ще позволяват на кандидатите да представят допълнителни доказателства или да отстраняват пропуски, когато е бил допуснат обикновен пропуск. Ще се прилага известна гъвкавост по отношение на доказателствата, за да се даде възможност на Обединеното кралство да отсъди в полза на кандидатите, когато това е целесъобразно. Органите на Обединеното кралство ще работят с кандидатите, за да им помогнат да докажат, че отговарят на условията за получаване на новия специален статут на Обединеното кралство. Кандидатите в неравностойно положение ще могат да разчитат на помощ от вида, предоставян им в Обединеното кралство понастоящем, например в общинските библиотеки.

Преди две години поисках удостоверение за регистрация на ЕС в Обединеното кралство. Събрах близо сто страници документи, за да бъде ясно за органите на Обединеното кралство, че отговарям на условията. Нямам желание отново да преминавам през това; различно ли ще бъде този път?

Да. Новата система за специален статут на Обединеното кралство няма да изисква нищо повече от онова, което е стриктно необходимо и пропорционално, за да се определи дали критериите за пребиваване са изпълнени. Споразумението за оттегляне ще съдържа разпоредби, които следват подход, подобен на възприетия в разпоредбите относно изискванията за доказване в правото на ЕС в областта на свободното движение. Същевременно органите на Обединеното кралство ще се стремят да използват доказателствата, които вече се намират на тяхно разположение (**например данни за платени данъци върху заплатите**), за да се намали броят на доказателствата, които кандидатите ще трябва да предоставят.

С други думи, кандидатите ще трябва да предоставят само минимума доказателства, необходими, за да се покаже, че отговарят на изискванията за новия специален статут в Обединеното кралство (**например за работник това означава документ за самоличност, доказателство, че е работил в Обединеното кралство в продължение на пет години в миналото, както и доказателство, че продължава да пребивава в Обединеното кралство**), и нищо повече.

Не ми е ясно по какви критерии органите на Обединеното кралство ще вземат решения относно новия статут на пребиваващите на тяхна територия граждани на ЕС. Бихте ли обяснили?

Критериите за получаване на нов статут в Обединеното кралство за граждани на ЕС няма да са по-строги от тези, предвидени понастоящем съгласно правото на ЕС в областта на

свободното движение. Това ще гарантира, че всички граждани на ЕС, които биха имали право на пребиваване съгласно правото на ЕС в областта на свободното движение, ще отговарят на изискванията за статут в Обединеното кралство и че гражданите на ЕС, които биха имали право на постоянно пребиваване съгласно правото на ЕС в областта на свободното движение, ще отговарят на условията за получаване на постоянен статут в Обединеното кралство.

Какъв ще бъде срокът за граждани на ЕС да поискат нов статут в Обединеното кралство?

Гражданите на ЕС и членовете на техните семейства ще разполагат най-малко с две години, за да подадат заявление за нов статут в Обединеното кралство. През този период и докато бъде взето решение по техните заявления, те ще се ползват от настоящите си права на пребиваване.

Ще има ли предпазни мерки за тези, които пропуснат крайния срок?

Органите на Обединеното кралство ще подхождат пропорционално по отношение на гражданите на ЕС и членовете на техните семейства, които са пропуснали крайния срок за подаване на заявление, когато е налице основателна причина за това. Тези от тях, чиито заявления, подадени след крайния срок, не бъдат приети от органите на Обединеното кралство, ще могат да поискат от независим съд в Обединеното кралство да разгледа отказа.

Някои имиграционни заявления са много скъпи в Обединеното кралство. Колко ще струват заявленията за нов статут за гражданите на ЕС и членовете на техните семейства след Брекзит?

Новите документи за пребиваване в Обединеното кралство ще бъдат издавани безплатно **(за тези, които имат валиден документ за постоянно пребиваване, издаден съгласно правото на ЕС в областта на свободното движение преди Брекзит)** или за тях ще се заплаща сума, ненадвишаваща таксата, налагана на гражданите на Обединеното кралство за издаването на подобни документи **(не повече от сумата, която британските граждани заплащат за паспорти: към днешния ден тя възлиза на около 70 £).**

Понастоящем гражданите на ЕС могат да обжалват решения на органите на Обединеното кралство. Това право ще им бъде ли гарантирано и след Брекзит?

Да, това право е изцяло възпроизведено в Съвместния доклад.

Какво ще се случи с онези граждани на ЕС, чиито заявления за нов статут бъдат отхвърлени от органите на Обединеното кралство? Ще могат ли те да останат, докато не бъде постановено решение по обжалването им?

Гражданите на ЕС, по чиито заявления за нов статут на Обединеното кралство след Брекзит е постановен отказ, ще могат да търсят правна защита срещу този отказ. Те ще запазят правото си на пребиваване, докато решението — **или резултатът от обжалването** — станат окончателни. Както е предвидено понастоящем съгласно правото на ЕС в областта на свободното движение, в изключителни случаи органите на Обединеното кралство ще могат да извеждат от страната лица, по чиито заявления е

постановен отказ, още преди произнасянето на окончателно решение, но те не трябва да възпрепятстват лицето да представи своята защита лично, освен при изключителни обстоятелства.

Вече имам документ, удостоверяващ постоянно пребиваване, издаден ми от органите на Обединеното кралство миналата година. Искрено се надявам, че лица като мен ще имат право да останат в страната без каквито и да било затруднения.

Да. Ще трябва да подадете заявление за нов постоянен статут в Обединеното кралство (**специален статут**), но тъй като вече сте получили право на постоянно пребиваване в Обединеното кралство съгласно съществуващото право на ЕС в областта на свободното движение, административната процедура ще бъде много лека и ще трябва просто да представите документа за самоличност, да декларирате евентуални наказателни присъди и да удостоверите, че продължавате да пребивавате в Обединеното кралство. Вашият нов документ за пребиваване в Обединеното кралство ще бъде издаден безплатно.

Социална сигурност

Аз съм британски гражданин и работя в Испания. Скоро ще бъда в пенсионна възраст. Какво ще се случи с държавните ми пенсионни права след Брекзит?

Няма да има промяна при държавните пенсии; всичко ще остане, както е в момента. Ще имате право на пенсия при същите условия като днес; сумата ще бъде изчислена според същото правило и дори ще можете да я изнасяте и актуализирате в други държави от ЕС, ако решите да се установите другаде.

Аз съм пенсионер и в момента получавам държавна пенсия и от Обединеното кралство, и от Словения, където работих преди. Какво ще стане с пенсията ми след Брекзит?

Няма да има промяна. Ще продължите да получавате държавна пенсия и от Обединеното кралство, и от Словения, също както преди.

Работил съм в Обединеното кралство в продължение на 12 години. След това се преместих и сега работя в Австрия. Когато се пенсионирам (към 2035 г.), какво ще се случи с периодите ми на заетост – и осигуряване – в Обединеното кралство и Австрия?

Периодите Ви на заетост ще бъдат зачетени и след като се пенсионирате, ще получите както пенсия от Обединеното кралство (**или по-скоро частта, съответстваща на 12 години трудов стаж**), така и австрийска пенсия (**частта, съответстваща на броя на годините, през които сте работили в Австрия**) при същите условия, които се прилагат понастоящем в ЕС.

През целия си живот съм работил в Обединеното кралство, а сега съм пенсионер във Франция. Тревожа се, че британската ми държавна пенсия вече няма да бъде актуализирана след Брекзит.

В Съвместния доклад ясно се упоменава, че всички социални обезщетения, като например пенсията за старост, ще продължават да се актуализират в съответствие с националните правила.

Ако реша да се установя извън Обединеното кралство в бъдеще, ще мога ли да прехвърля обезщетенията си за социална сигурност със себе си?

Ако сте защитени от споразумението за оттегляне, ще имате право да прехвърляте всички съответни обезщетения за социална сигурност както към държавите от ЕС, така и към Обединеното кралство, както е предвидено съгласно текущите правила на ЕС.

Живея и работя в Обединеното кралство. Днес мога безпроблемно да получа здравно обслужване в местна болница. Това ще се промени ли?

След Брекзит няма да има промяна.

След като работих в Белгия през целия си живот, в момента съм пенсионер и живея в Обединеното кралство. Днес мога безпроблемно да получа здравно обслужване в местна болница. Това ще се промени ли?

След Брекзит няма да има промяна. Белгия ще продължи да възстановява разходите Ви за здравно обслужване в бъдеще, както го прави и днес.

Понастоящем разчитам на европейската си здравноосигурителна карта за достъп до здравно обслужване в чужбина. Това ще продължи ли да важи?

Ако сте в чужбина в деня на Брекзит, независимо дали за временно или постоянно пребиваване, ще попаднете в обхвата на системата на ЕЗОК за целия период, през който бъдете в чужбина.

Професионални квалификации

Какво представляват професионалните квалификации?

Професионалните квалификации са квалификациите, които дадено лице трябва да притежава по силата на законовите, подзаконовите или административните разпоредби, за да получи достъп до или да упражнява професионална дейност или съвкупност от професионални дейности. Например, използването на професионално звание (**като лекар, архитект, адвокат**), ограничено от закони, подзаконови или административни разпоредби до титулярите на определена професионална квалификация, представлява начин на упражняване. Професионалните квалификации могат да включват дипломи, удостоверения и други официални документи за професионална квалификация, както и удостоверения за правоспособност и/или за професионален стаж.

Какво се случва понастоящем с квалификацията на лице, което се мести от една държава членка в друга?

Гражданите на ЕС имат право да упражняват професия като наети или самостоятелно заети лица в държава членка, различна от тази, в която са придобили квалификацията си. Държавите членки са длъжни да вземат предвид квалификациите, получени в други държави членки, а при някои професии (**лекари, медицински сестри, зъболекари, ветеринари, акушерки, фармацевти и архитекти**) съществува система за автоматично признаване въз основа на общи минимални квалификационни изисквания. Държавата членка, в която се иска признаването, трябва да издаде решение за признаване на въпросните квалификации или за отхвърляне на молбата — такова решение подлежи на обжалване по реда на националното законодателство.

Този режим не се прилага за молби, подадени от граждани на страни извън ЕС. Квалификациите, придобити в трети държави, попадат в обхвата на режима на Съюза само в случай че са приравнени с квалификации на Съюза след три години упражняване на дадената професия в държавата членка, която първа ги е признала.

Аз съм британски архитект, който живее и работи в Естония. Ще мога ли да продължа да упражнявам професията си?

Да. Ако професионалната Ви квалификация е била призната в страната, в която пребивавате понастоящем, или — за пограничните работници — в която работите, решението за признаване ще продължи да важи там за целите на изпълнение на професионалните Ви дейности.

Подал съм заявление за признаване на квалификацията ми. Какво ще се случи, ако не получа решението преди деня на Брекзит?

Ако преди посочената дата сте подали заявление за признаване до компетентния орган на държавата членка, в която пребивавате понастоящем, или — за пограничните работници — в която работите, процедурата за признаване на тези квалификации следва да бъде завършена в съответствие с правилата на Съюза, приложими преди посочената дата. Това следва да гарантира гладкото приключване на процедурата и положителен резултат от нея, при условие че искането е обосновано.

[1] https://ec.europa.eu/commission/publications/joint-report-negotiators-european-union-and-united-kingdom-government-progress-during-phase-1-negotiations-under-article-50-teu-united-kingdoms-orderly-withdrawal-european-union_en

[2] Вж. точка 11 от техническата бележка на Обединеното кралство от 8 декември относно административните процедури, на адрес: <https://www.gov.uk/government/publications/citizens-rights-administrative-procedures-in-the-uk/technical-note-citizens-rights-administrative-procedures-in-the-uk>.

[3] Този важен въпрос следва да бъде разгледан по време на втория етап на преговорите. Вж. тук: https://ec.europa.eu/commission/publications/communication-commission-european-council-article-50-state-progress-negotiations-united-kingdom-under-article-50-treaty-european-union_en